

FOV- MEMORANDUM bij de Vlaamse Verkiezingen juni 2009

De Federatie van Organisaties voor Volksontwikkelingswerk (FOV vzw) waarbij alle door de Vlaamse overheid erkende en gesubsidieerde sociaal-culturele volwassenenorganisaties zijn aangesloten, richt een memorandum aan de Vlaamse democratische partijen die na de verkiezingen van 7 juni 2009 deel kunnen uitmaken van de nieuwe Vlaamse regering. De FOV rekent erop dat haar bekommernissen een vertaling vinden in het toekomstige regeerakkoord.

De FOV vertegenwoordigt de volledige sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Alle door de Vlaamse overheid erkende en gesubsidieerde sociaal-culturele volwassenenorganisaties zijn bij de FOV aangesloten: verenigingen (57), landelijke vormingsinstellingen (27), volkshogescholen (13) en bewegingen (31). Binnen de sector worden jaarlijks¹ honderdduizenden activiteiten georganiseerd voor miljoenen deelnemers en leden. De sociaal-culturele volwassenenorganisaties zijn actief op het vlak van educatie, cultuur, gemeenschapsvorming en sociale actie. Zij realiseren een omzet van ruim 160 miljoen euro per jaar. 30 percent van de uitgaven is gedekt door subsidies uit het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. De organisaties doen een beroep op een 2000 overwegend hooggeschoolde medewerk(st)ers en een 230.000 vrijwillig(st)ers.

1 Exacte uitvoering decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk

1.1 enige decretale rust

Het decreet van 4 april 2003 voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk werd intussen vijfmaal gewijzigd. Tijdens de lopende legislatuurperiode werden een aantal fundamentele wijzigingen aan het decreet aangebracht.

De sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk dringt aan op decretale rust. De FOV vraagt dat de politieke wereld in de komende legislatuurperiode aan de sector de kans biedt om zich conform de basisuitgangspunten van het decreet te profileren en verder te ontwikkelen.

Dit betekent dat de FOV vraagt dat de basisuitgangspunten van het decreet, zoals het werken met beleidsperiodes, de evaluatie van de werking, de visitaties, de visie op beleidsplanning, de rapportering, de enveloppenfinanciering geen voorwerp zouden zijn van fundamentele wijzigingen. Kleine verbeteringen kunnen vanzelfsprekend, na overleg of op voorstel van de sector, worden gerealiseerd.

1.2 voldoende middelen

De FOV vraagt dat het decreet naar de letter en de geest zou worden uitgevoerd. De Vlaamse regering moet haar afspraken onverkort nakomen. Alleen een volledige budgettaire uitvoering van het decreet is toereikend om de organisaties uitzicht te geven op een adequate eigen beleidsvoering.

¹ In Boekstaven 2008 wordt uitgebreid gerapporteerd over de kengetallen en de kenmerkende activiteiten van het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Zie hiervoor www.boekstaven.be

Naast de correcte toepassing van de enveloppenfinanciering (met toepassing van de gezondheidsindex) vraagt de FOV dat de overheid garanties biedt voor een gepaste structurele verhoging van de globale middelen voor de uitvoering van het decreet.

In het decreet is bepaald dat bij de aanvang van een nieuwe beleidsperiode (2011-2015) wordt gezorgd voor een substantiële verhoging van het budget door extra middelen te voorzien voor de stijging van de levensduurte en de toekenning van bijkomende middelen voor de uitvoering van een prioriteitenbeleid. De FOV vraagt dat de komende Vlaamse regering over beide aspecten (levensduurte en prioriteitenbepaling) begin 2010 overleg pleegt met de sector, tijdig de prioriteiten vastlegt en uitsluitel geeft over de groei van de middelen.

1.3 inhaaloperatie

Tijdens de lopende legislatuur werd een inhaaloperatie gestart voor de verenigingen die bij de start van het decreet slachtoffer werden van een aftopping van de rechtmatige subsidies. De FOV dringt erop aan dat deze aftopping bij het begin van de nieuwe legislatuur volledig ongedaan zou worden gemaakt.

Voor de werksoort van de vormingsinstellingen moet het carcan van de bestaande subsidie-regeling worden doorbroken. De urennorm correspondeert immers helemaal niet met de feitelijke prestaties. Bovendien is de oorspronkelijke subsidiebepaling (bedrag per uur of per inwoner) ontoereikend om op een behoorlijke manier de inhoudelijke doelstellingen van het decreet te realiseren. De FOV blijft erop aandringen ook te voorzien in een erkenningsprocedure voor de werksoort Bewegingen. Een erkenning, net als bij de andere werksoorten, betekent een maatschappelijke valorisatie van de werksoort Bewegingen en voorkomt dat de Bewegingen continu verlamd worden door onzekerheid over hun blijvende subsidiëring.

1.4 transparantie

De subsidieregeling op basis van het decreet bestaat momenteel uit vier componenten: de reguliere enveloppe, de jaarlijkse indexering, middelen via het Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) en middelen via het decreet voor aanvullende tewerkstelling (ex-DAC). Bij de verenigingen bestaat bovendien een experimentenregeling. De FOV dringt erop aan dat de overheid ter gelegenheid van de opmaak van de jaarlijkse begroting van de Vlaamse Gemeenschap per basisallocatie (voor ieder onderdeel van het sociaal-cultureel volwassenenwerk) duidelijkheid zou verschaffen over de exacte samenstelling van de allocatie. Dit is de enige manier om helderheid te krijgen in de verschillende subsidiecomponenten.

1.5 belang van experiment

In de lopende beleidsperiode werd het decreet verrijkt met de mogelijkheid tot experimenteren binnen de werksoort Verenigingen. De FOV vindt dit een gepaste aanpassing van het decreet. De FOV vraagt om de experimenteermogelijkheid in de komende legislatuurperiode uit te breiden tot de overige werksoorten.

1.6 monitoring en evaluatie

De FOV zorgt met de jaarlijkse publicatie van Boekstaven voor een gedegen monitoringsinstrument voor de opvolging van het reilen en zeilen van de sector. Een aantal data laten toe evoluties in de praktijk van het werk te onderkennen. Meer kwalitatieve beschrijvingen geven de mogelijkheid bepaalde trends in het werk te detecteren en te duiden. De FOV dringt aan op verfijnd onderzoek naar bepaalde facetten van het werk, zoals deelnemersprofielen, profiel van het aanbod, witte vlekken in het aanbod, positie en rol van vrijwilligers. De FOV vraagt dat de overheid hieromtrent het gepaste onderzoekswerk budgettair zou mogelijk maken.

Het pleidooi voor decretale rust sluit geenszins uit dat te gepasten tijde verbeteringen aan het decreet zouden worden aangebracht. In dat kader pleit de FOV ervoor om, mede op ba-

sis van gedegen onderzoekswerk, op het einde van iedere beleidsperiode een evaluatie te houden van het decretale kader, waarbinnen het sociaal-cultureel volwassenenwerk zich afspeelt.

2 Procedure van erkenning en subsidiëring

Het aangepaste decreet heeft een vernieuwd evaluatie- en subsidiekader in het leven geroepen. De organisaties worden minstens eenmaal per beleidsperiode bezocht door een visitatiecommissie. In het najaar 2009 ontvangen de organisaties een eindevaluatieverslag vanwege de overheid. Voor de Verenigingen, Gespecialiseerde Vormingsinstellingen en Bewegingen heeft dit verslag een rechtstreeks gevolg voor hun subsidiëring tijdens de volgende beleidsperiode. In de loop van 2010 worden de subsidiedossiers van de Bewegingen beoordeeld in functie van hun subsidiëring in de volgende beleidsperiode.

De FOV dringt er met veel nadruk op aan dat de evaluaties en beoordelingen op een gedegen manier zouden plaatsvinden. Van de Administratie, de Beroepscommissie en de Adviescommissie Bewegingen wordt verwacht dat ze hun verslagen, beslissingen en adviezen op een heldere manier zouden formuleren, uitgebreid zouden motiveren en waar mogelijk mede zouden baseren op de gepaste inspraak en toelichting vanwege de betrokkenen organisaties. Van de overheid wordt verwacht dat zij nauwgezet zou toezien op de naleving van deze uitgangspunten.

3 Behoud van de kleine erkenning

De FOV stelt vast dat de invoering van het participatiedecreet de bestaande reglementering voor de verdeling van de Loterijmiddelen heeft vervangen. Dit creëert een lacune. Organisaties die uit de reguliere subsidieboot vallen, konden voorheen aanspraak maken op de zogenaamde kleine erkenning. Deze erkenning, die qua subsidievolume eerder symbolisch is, liet toe dat sommige organisaties toch aanspraak bleven maken op bepaalde faciliteiten, zoals het innen van belastingvrije giften en de vrijstelling van BTW-verplichtingen. De FOV dringt erop aan dat sociaal-culturele volwassenenorganisaties, die uit de reguliere decretale subsidieboot vallen, toch aanspraak zouden kunnen blijven maken op deze kleine erkenning.

4 Inspraak en participatie

4.1 open communicatie met de minister van Cultuur

De FOV opteert ervoor dat de Vlaamse regering op een open manier zou omgaan met de sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Inzonderheid met de minister van Cultuur en diens Kabinet wenst de FOV een open en constructieve communicatie. De FOV vraagt dat de minister van Cultuur en zijn of haar kabinetsmedewerkers op zeer regelmatige tijdstippen zouden overleggen over de beleidsintenties van de minister, over de uitvoering van het beleid en over mogelijke aandachts- en knelpunten vanwege de sector.

4.2 voldoende voeling met de Commissie Cultuur van het Vlaams Parlement

De FOV vraagt dat in de volgende legislatuur de Commissie Cultuur van het Vlaams Parlement van nabij zou betrokken worden bij de ontwikkelingen in de sociaal-culturele volwassenensector. De FOV vraagt dat deze Commissie via hoorzittingen en plaatsbezoeken in staat zou worden gesteld om zich te informeren over de realisaties, noden en behoeften van de sector. Deze directe vormen van contact en confrontatie moeten de parlementsleden in staat stellen een vinger aan de pols te houden voor gepast beleidswerk.

4.3 adviesorganen

De overheid heeft tijdens de lopende legislatuur uitvoering gegeven aan het decreet voor de strategische adviesraden. Voor de sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk functioneren sedert ruim een jaar de Strategische Adviesraad Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) en de sectorraad Sociaal-Cultureel Werk. Deze raden zullen tijdens de komende legislatuur opnieuw worden samengesteld. De FOV rekent erop dat in de vertegenwoordiging van het middenveld de sociaal-culturele volwassenensector op een analoge manier als vandaag zal aanwezig zijn. De FOV dringt er bij de minister van Cultuur en bij het Vlaams Parlement op aan om deze adviesorganen tijdens elke fase van de beleidscyclus te betrekken. Op die manier kunnen de adviesorganen op een meer proactieve manier bij de beleidsvoering betrokken worden. De FOV vraagt dat de overheid de gepaste feedback geeft op de afgeleverde adviezen. Zoals bepaald in de uitgangspunten voor de installatie van strategische adviesraden moet de overheid, wanneer zij in de uiteindelijke beleidsvoering afwijkt van de voorstellen die in de adviezen zijn opgenomen, op een uitdrukkelijke wijze motiveren waarom zij niet op de adviezen ingaat.

5 Levenslang en levensbreed leren

De FOV dringt erop aan dat de Vlaamse overheid de bijzondere positie van het sociaal-cultureel volwassenenwerk in de context van het levensbreed en levenslang leren zou onderkennen. De overheid moet bij de uit te tekenen beleidsvoering rond de volwasseneneducatie de onmiskenbare rol van het sociaal-cultureel volwassenenwerk behartigen en een structurele plaats geven. De stringente invulling van het begrip niet-formele educatie (autonome levenssfeer, open aanbod, geen arbeidsmarktgerichtheid) is helemaal niet aangepast aan de ontwikkelingen op het terrein van de volwasseneneducatie. In een brede internationale context is men het erover eens dat een grote verknoping plaatsvindt van allerlei vormen van educatie in allerlei omgevingen. Het sociaal-cultureel volwassenenwerk, opererend rond niet-formele educatie en werkend via een sociaal-culturele methodiek, moet zijn geëigende plaats kunnen vervullen binnen het brede educatieve landschap.

In de uitwerking van een aangepaste kwalificatiestructuur en het ontwerpen van allerlei EVC-systemen moet een duidelijke positie worden toegekend aan het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

6 Administratieve eenvoud

De terugdringing van administratieve overlast is een belangrijk uitgangspunt voor het beleid. De FOV vraagt dat de Vlaamse overheid de inspanningen in dit kader verderzet. De FOV dringt aan op heldere, tijdige en duidelijke omzendbrieven vanwege de overheid. De richtlijnen voor voortgangsrapporten en beleidsplannen moeten beantwoorden aan de principes van administratieve eenvoud.

De FOV vraagt dat de mededelingen over erkennings- en subsidiedossiers, over toegekende subsidies, over evaluaties, over experimenten en prioriteiten eveneens helder en duidelijk zouden worden geformuleerd.

De FOV dringt erop aan dat in de mate van het mogelijke wordt gekozen voor elektronisch gegevensverkeer, dat waar mogelijk is aangepast aan een vlotte dataverwerking.

7 Aandacht voor federale materies

Erkende en/of gesubsidieerde organisaties worden geconfronteerd met federale regelgeving op het vlak van auteurswetgeving, billijke vergoeding, giften met fiscale vrijstelling.

Alhoewel de directe invloed van de Vlaamse overheid bij beleidsbeslissingen over deze materies beperkt is, dringt de FOV er toch op aan dat de Vlaamse overheid op de gepaste manier zou interveniëren bij de Federale overheid wanneer de toepassing van deze wetgeving te wensen overlaat.

De FOV verwacht dat de Vlaamse overheid in de schoot van het overlegcomité met de Federale overheid de door de sector gesignaleerde problemen inbrengt en opvolgt.

8 Financiering FOV

De FOV vraagt aan de Vlaamse overheid een nauwgezette opvolging van de financieringsregeling voor de belangenorganisatie. De FOV wil dat de jaarlijkse subsidie voor de FOV overeenstemt met minimaal 0,7 percent van de subsidies die aan de aangesloten organisaties worden uitgekeerd. Alleen op deze manier kan de FOV haar rol van gelegitimeerde gesprekspartner van de overheid waarmaken.

Brussel 13 maart 2009